

Justitiedepartementet
Enheten för immaterialrätt
103 33 STOCKHOLM

Kommissionens förslag till direktiv om kollektiv rättighetsförvaltning KOM (2012) 372 slutlig

Svenska Tidningsutgivareföreningen (Tidningsutgivarna) som getts tillfälle att yttra sig över rubricerat förslag får härmed anföra följande.

Sammanfattning

- Det är angeläget att det råder såväl transparens i fråga om kollektiva förvaltningsorganisationers verksamhet, som att gränsöverskridande licenser förenklas. TU konstaterar dock att förslaget är alltför detaljerat varför det – i dess nuvarande utformning – bör omarbetas och förenklas.
- Nuvarande licenssystem fungerar väl och har visat sig effektivt. Enligt TU:s mening riskerar förslagen om insyn och styrning att för rättighetsorganisationerna tvärtom bli alltför administrativt betungande och därmed icke kostnadseffektiva.
- Genomförandetiden är förhållandevis kort – 12 månader – varför det vore önskvärt att, vid en eventuell implementering, tiden för genomförande förlängs.
- TU förordar att frågor kring kollektiv rättighetsförvaltning – såväl inhemsk som gränsöverskridande sådan – i första hand löses på frivillig väg av näringslivet självt, inte på EU-nivå. TU vill i sammanhanget erinra om att det är massmedieföretaget som bestämmer hur dess upphovsrättsligt skyddade material skall förvaltas.

Allmänt

Kommissionens direktivförslag syftar dels till att harmonisera regler om bättre styrelseformer och insyn i kollektiva förvaltningsorganisationers

verksamhet, dels till att uppmuntra och förenkla kollektiv gränsöverskridning av musikaliska verk.

Effektiva avtalslicenslösningar på det upphovsrättsliga området, såväl individuella som kollektiva sådana, utgör en viktig del av massmedieföretagens affärsmodell. Frågan kring hur rättighetsförvaltning av upphovsrätter löses är därför av stor vikt för massmedieföretagen.

TU vill inledningsvis framhålla att det är angeläget med såväl ökad transparens inom kollektiva förvaltningsorganisationers verksamhet, som att kollektiv gränsöverskridande licensiering av musik förenklas. TU noterar dock att förslaget, som vid en första anblick kan tyckas lovvärt, är alltför detaljerat. Det kan således ifrågasättas huruvida förslaget verkligen kommer att innebära en effektivisering av ett – enligt TU:s uppfattning – redan väl fungerande avtalslicenssystem.

TU konstaterar vidare att tiden för införlivande endast är 12 månader, vilket är en kort tidsperiod inte minst med tanke på förslagets omfattning.

Det svenska systemet med avtalslicenser har visat sig vara ett väl fungerande och praktiskt sätt att lösa frågor om rättighetsklarering, särskilt i sådana situationer där utnyttjanden av en stor mängd skyddade verk eller prestationer förekommer. Det är därför viktigt att det kommande direktivet inte påverkar avtalslicensbestämmelsernas grundläggande funktion och möjligheterna att nationellt använda sig av avtalslicenslösningar.

Närmare om förslaget kring insyn och styrning

I betänkandet Avtalad upphovsrätt (SOU 2010:24) bedömdes att det i Sverige inte finns något behov av särskilda, generella lagbestämmelser om styrning av, och insyn i, de kollektiva förvaltningsorganisationernas verksamhet. Så konstaterades bland annat att systemet är välfungerande och att upphovsrättslagens bestämmelser är tillräckliga för att säkerställa att de ersättningar som betalas till rättsinnehavarnas organisationer på grundval av avtalslicensbestämmelserna kommer rättighetshavarna, även de som inte företräds av organisationerna, till del.

Enligt TU:s uppfattning kan det, med hänsyn till det ovan sagda, på goda grunder ifrågasättas dels om detaljerade bestämmelser kring insyn och styrning är nödvändiga, dels om dessa är lämpliga att reglera på EU-nivå. Förslaget, i dess nuvarande utformning, riskerar att ålägga rättighetsorganisationerna än mer administrativa bördor vilka knappast kan sägas komma rättighetshavarna till gagn. TU vill därför mana

regeringen till att verka för att i första hand direktivet - i denna del - inte genomförs, i andra hand att texten omarbetas så att bestämmelserna mer övergripande tar upp de viktigaste principerna i frågan om insyn och styrelse.

Närmare om förslaget kring en gränsöverskridande kollektiv licensiering

Det svenska avtalslicenssystemet fungerar väl och har visat sig effektivt inte minst vid utnyttjanden av stora mängder skyddade verk och prestationer. Samtidigt kan invändas att en anpassning av nuvarande system i förhållande till dagens teknik är angelägen. Likaså kan anföras att det i en gemensam europeisk inre marknad förutsätts ett fungerande system för heltäckande rättighetslicenser.

Det är förståeligt att kommissionens söker stimulera gränsöverskridande licensiering. TU vill dock framhålla vikten av att förslaget inte stör eller försvårar såväl existerande som framtida modeller för rättighetsförvaltning. Enligt TU:s mening är det därför angeläget att värna om, och verka för, frivillighet inom näringslivet; frågan om ett europeiskt licensieringspass bör därför i främsta rummet handläggas på frivillig väg av rättighetshavarna själva.

Stockholm den 27 september 2012

Per Hultengård, vd Tidningsutgivarna

Hanna Lind, jurist Tidningsutgivarna